

de Volkskrant

21 oktober 2013 maandag

'Inzichten nuttiger dan patenten'

BYLINE: VAN ONZE VERSLAGGEVER MARTIJN VAN CALMTHOUT

SECTION: Wetenschap; Blz. 17

LENGTH: 749 woorden

Interview -- Paul **Benneworth**, Universiteit Twente

Het nut van wetenschap wordt vaak afgemeten aan het aantal patenten. Maar dat is nogal kortzichtig, zegt Paul **Benneworth**. Sociale wetenschappen leveren minstens zoveel op.

Jazeker, zegt beleidsonderzoeker Paul **Benneworth**, er zit een zeker element van frustratie in het artikel dat hij en twee Spaanse colle ga's net in een vooraanstaand vakblad hebben gepubliceerd. Frustratie over het gemak waarmee, ook in de beleidswereld, er vanuit gegaan wordt dat technische wetenschappen maatschappelijk relevanter zijn dan sociale wetenschappen. Dat is een plat vooroordeel, zegt de Brit **Benneworth**, die sinds vier jaar verbonden is aan het Center for Higher Education Policy Studies van de Universiteit Twente in Enschede.

Dat klinkt naar een sociale wetenschapper die zich tekort gedaan voelt...

'Het punt is vooral dat er wetenschaps- en innovatiebeleid wordt gemaakt op grond van het vooroordeel dat sociale wetenschappen minder waard zijn, en dus best minder financiering kunnen krijgen als er gekozen moet worden. terwijl er helemaal geen bewijs voor is. sterker: wij laten nu zien dat er heel goed tegenbewijs is.'

Waarom sociale wetenschappen juist meer waard zijn dan techniek en natuurwetenschap?

'Vooropgesteld dat we niet zozeer willen bewijzen dat sociale wetenschap meer waard is, maar ontkrachten dat die minder waard is: ja. Mits je de juiste criteria aanlegt.'

U past gewoon de criteria aan, om beter uit de vergelijking te komen?

'Hoho! In onze paper stellen we brede criteria op voor de maatschappelijke waarde van wetenschap. Nu wordt de waarde van wetenschap heel smal gedefinieerd. Het gaat over economische meerwaarde en innovatie, en om patenten. Die zijn gemakkelijk te tellen en uit te rekenen, maar op die manier is het natuurlijk niet gek dat sociale en menswetenschappen niet hoog scoren.'

Hoe moet je de maatschappelijke waarde van wetenschap dan wel zien?

'Iedereen is het er over eens dat wetenschap een maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft. Maar die verantwoordelijkheid kan allerlei vormen aannemen. Van innovatie en contractresearch tot ongevraagd advies en optredens in de media.

'Als ik meewerk aan een aflevering van het televisieprogramma Labyrint breng ik met een paar dagen werk een paar honderdduizend mensen op ideeën. Dat is in feite een groter effect dan veel patenten die na jaren werken aan een technische vinding zijn ingediend. Sociaal-wetenschappelijke inzichten kunnen wereldwijde implicaties hebben, terwijl technisch toegepast onderzoek vaak maar aan één bedrijf gebeurt. Neem een dossier als klimaatverandering: gedrag en macht zijn daar net zo relevant als schone motoren.'

In uw artikel gaat het over Spanje, niet over Nederland. Waarom eigenlijk?

'Voor Spanje is een schat aan gegevens beschikbaar, meer dan voor Nederland. Daar heeft de regering in 2011 aan alle Spaanse wetenschappers gevraagd wat ze doen en welke connecties ze hebben met de buitenwereld. Dat geeft een beeld van het maatschappijgerichte gedrag van de wetenschappers zelf, en van de gebruikers van wetenschappelijk werk.'

En ze doen zich niet mooier voor dan ze zijn, omdat het toekennen van waarde aan wetenschap nu eenmaal in de mode is?

'Als dat al speelt, is het niet beperkt tot de sociale wetenschappen. Dan bestaat die neiging overal. En dat is niet zo erg als je geïnteresseerd bent in een vergelijking tussen sociale en technische wetenschappen.'

In Science and Public Policy vraagt u of de technische wetenschappen van Mars komen en de sociale van Venus. Zo is het dus?

'Niet dus. Beide komen van de aarde, en onze conclusie is dat de vakgebieden vooral op een andere manier grote maatschappelijke waarde hebben. Het is niet zo dat de een in de maatschappij staat en de ander in een ivoren toren leeft. Terwijl dat vaak wel het verwijt is. Sociale wetenschappers, beweerde Nature laatst nog, zijn vooral met elkaar bezig, in plaats van met de maatschappij.'

Nederland kent het Topsectorenbeleid, waarbij vooral geld wordt uitgetrokken voor wetenschap die samen met de industrie optrekt. Is dat te beperkt?

'Ik ben betrokken bij een landenstudie van de OECD voor Nederland - het is te vroeg om daar een afgewogen oordeel over te vellen. Maar in het algemeen lijkt het me nuttig als in het debat over maatschappelijk waarde van takken van wetenschap rationale, toetsbare argumenten worden gebruikt in plaats van gemakkelijke vooroordelen.'

'De waarde van wetenschap wordt smal gedefinieerd: als economische waarde'